

ВИДИ ВЗАЄМОДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ З ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

Гресько О. Р.

*кандидат юридичних наук,
суддя Рівненського окружного адміністративного суду
м. Рівне, Україна*

Трофімчук Ю. О.

*помічник судді
Рівненського окружного адміністративного суду
м. Рівне, Україна*

За умови існування розгалуженої диференціації взаємодії між різними суб'єктами права виникає нагальна потреба визначення видів взаємодії у контексті її розгляду як об'єкта адміністративно-правового забезпечення. Виокремлення чітких видів взаємодії має не лише теоретико-методологічне, але й практичне значення, адже сприяє унормуванню її на певними ознаками або ж критеріями, що дозволяє якісно та ефективно визначити нормативно-правову основу такої взаємодії, а, відтак, й процедури її практичної реалізації.

Вид – підрозділ, що об'єднує ряд предметів, явищ за спільними ознаками і входить до складу загальнішого вищого розділу [1, с. 381]. Із вказаного випливає, що вид взаємодії являє собою певну сукупну кількість характерних особливостей, що відмежує один прояв взаємодії від іншого.

Розглянемо деякі погляди науковців стосовно видів взаємодії. Так, І. Литвин зауважує, що залежно від характеру адміністративно-правових відносин, що складаються в процесі взаємодії публічно-владних структур, можна виділити кілька видів взаємодії: координація, субординація й реординація, кожний з яких має відмітні властивості й особливості [2, с. 80]. Тобто, науковець до видів взаємодії відносить такий вид діяльності як координацію. Детально не зупиняючись на вказаному констатуємо, що з приводу такої позиції на сьогодні не існує уніфікованого бачення. Численна кількість науковців, корелюючи означені правові категорії, зазначає, що вони, хоча й наділені низкою подібних рис, все ж таки не є тотожними. Зокрема, В. Гурковський розглядає взаємодію та координацію як окремі форми співпраці [3, с. 48]. Ми також поділяємо позицію розмежування взаємодії та координації.

Враховуючи універсальність та масштабність категорії «взаємодія», можна вести мову про класифікацію видів взаємодії. Зокрема,

Л. Фещенко пропонує наступні класифікаційні критерії взаємодії: 1) регулярність взаємодії (систематична та епізодична); 2) характер підстави для взаємодії (ініціатива, нормативний акт); 3) спосіб реалізації спільної мети; 4) напрям діяльності; 4) зміст (характер) взаємодії (інформаційна, консультаційна, функціональна, організаційна); 5) рівень взаємодії [4, с. 139].

Д. Заброра, досліджуючи адміністративно-правові аспекти взаємодії суб'єктів боротьби з корупцією, вказує, що класифікація взаємодії відповідних суб'єктів може бути проведена за наступними критеріями: 1) метою; 2) характером зв'язків; 3) способом вирішення завдань; 4) кількістю учасників; 5) часом і тривалістю спільних дій; 6) напрямками; 7) відношенням до системи або підсистеми органів, що здійснюють боротьбу з корупцією; 8) ступенем конспірації або конфіденційності; 9) організаційно-правовою формою; 10) підставами виникнення; 11) спрямованістю функціонування [5, с. 58–59]. Аналогічною класифікацією послуговується й Ю. Пивовар у своєму дисертаційному дослідженні, залишаючи поза увагою останній, одинадцятий критерій [6, с. 42]. У цілому, означена класифікація є лише частково придатною для застосування під час дослідження видів взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування та громадськістю. Це обумовлено самою специфікою адміністративної юстиції та її зв'язків. Як наслідок, означене детермінує доцільність виокремлення власної класифікації видів взаємодії між вказаними суб'єктами.

Детальний аналіз поняття, ознак, особливостей, мети, завдань, принципів та елементів адміністративно-правового забезпечення взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування та громадськістю загалом, а також формування дефініції, визначення мети й завдань взаємодії між цими суб'єктами дозволяють запропонувати наступну класифікацію видів взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування та громадськістю за такими критеріями:

1. Залежно від суб'єктів взаємодії:

– взаємодія, що виникає між органами публічної влади (зокрема, адміністративними судами та органами публічного адміністрування);

– взаємодія, яка виникає між органами судової влади та громадськістю;

2. Залежно від кількості учасників:

– проста взаємодія – передбачає наявність двох учасників;

– складна – передбачає залучення трьох і більше учасників для реалізації спільної діяльності;

3. Залежно від характеру зв'язків:

– безпосередня взаємодія – тобто така, в якій учасники спільної діяльності беруть активну участь шляхом реалізації узгоджених безпосередніх дій;

– опосередкована взаємодія передбачає такий вид спільної діяльності, за якого не відбувається безпосередньої спільної діяльності двох (або більше) суб'єктів. Найчастіше опосередкована взаємодія реалізується шляхом залучення посередників, які забезпечують втілення такої взаємодії;

4. Залежно від напрямів взаємодії:

– зовнішня взаємодія виникає між незалежними суб'єктами різних форм діяльності (як приклад, взаємодія між адміністративними судами та органами виконавчої гілки влади) й спрямована на вирішення завдань та досягнення мети, що має загальне (масштабне) значення;

– внутрішня – виникає між суб'єктами, наділеними подібними або, навіть, ідентичними повноваженнями з метою реалізації їх завдань та функцій (наприклад, взаємодія між судовими органами) й спрямована на вирішення внутрішніх завдань, що мають локальне значення;

5. Залежно від рівня взаємодії:

– взаємодія, що виникає на загальнодержавному рівні, тобто така, що поширюється на всю територію України;

– взаємодія на регіональному рівні (поширюється на певний регіон);

– взаємодія на місцевому рівні;

6. Залежно від тривалості:

– постійна взаємодія, тобто така, що триває безперервно;

– тимчасова – виникає та реалізується протягом певного часу (епізодична, разова та короткотривала взаємодії);

7. Залежно від наслідків:

– позитивна взаємодія – це така взаємодія, в результаті якої було досягнуто поставленої мети, вирішено необхідні завдання та задачі;

– негативна взаємодія – такий вид спільної діяльності, в результаті якої не було досягнуто бажаного результату, який і був основною метою цієї взаємодії;

8. Залежно від підстав виникнення:

– обов'язкова взаємодія – тобто така, що визначається як обов'язок й передбачена відповідними повноваженнями суб'єкта права;

– ініціативна взаємодія – є факультативним видом спільної діяльності, що також передбачена повноваженням відповідного суб'єкта, однак, є правом, а не обов'язком такого суб'єкта та виникає за ініціативою однієї із учасників;

9. Залежно від форм: інформаційна, консультаційна, організаційна, процесуальна. Кожній із наведених форм взаємодії притаманна ціла низка способів її реалізації (методів). Зокрема, інформаційна

здійснюється шляхом обміну інформацією, проведенням роз'яснювальних заходів, проведення прес-конференцій, підготовка інформаційних матеріалів, участь у проведенні інтерв'ю, спільна участь у «круглих столах»; консультаційна – інформаційно-консультаційна діяльність, надання консультативної допомоги в окремих питаннях; організаційна – проведення спільних заходів з правового виховання, проведення спільних навчань, проведення спільних нарад, спільний контроль, обмін досвідом, планування та прогнозування, проведення спільних досліджень; процесуальна – процесуальна консультативна допомога, обов'язкове залучення фахівців до участі в проведенні окремих процесуальних заходів;

10. Залежно від способів реалізації: розробка та прийняття спільних правових актів, обмін, прогнозування, планування, вироблення спільних рішень, делегування повноважень, інші способи реалізації взаємодії.

Таким чином, нами виокремлено десять підстав класифікації взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування та громадськістю. Також пропонуємо під видами взаємодії адміністративних судів з органами публічного адміністрування й громадськістю розуміти сукупність кількісних характерних особливостей, які відмежовують один прояв взаємодії, що виникає між адміністративними судами та органами публічного адміністрування й громадськістю, від іншого.

Література:

1. Словник української мови : в 11 т. ; редкол. : І. К. Білодід (голова) та ін. Київ : Наук. думка, 1970–1980. Т. 1 : А–В ; ред. тому : П. Й. Горещкий та ін. 1970. XXVII, 799 с.

2. Литвин І. Адміністративно-правове регулювання взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2009. 190 с.

3. Гурковський В. Організаційно-правові питання взаємодії органів державної влади у сфері національної інформаційної безпеки : дис. ... канд. наук з держ. управл. : 25.00.02. Київ, 2004. 225 с.

4. Фещенко Л. Взаємодія органів внутрішніх справ з державною податковою службою у здійсненні правоохоронної діяльності : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07. Київ, 2007. 217 с.

5. Заброда Д. Взаємодія суб'єктів боротьби з корупцією (адміністративно-правовий аспект) : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07. Київ, 2005. 233 с.

6. Пивовар Ю. Організаційно-правові засади взаємодії міліції і органів фінансового контролю : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07. Київ, 2008. 266 с.